
EL MORT: CALIDOSCOPI LITERARI I TEATRAL

EL MORT. 15 monòlegs.

VVAA.

Col·lecció textos del Centre d'Arts Escèniques de Reus, volum 9.

Arola Editors i CAER, gener 2008

El Mort. 15 monòlegs, coeditat per Arola Editors i el CAER, és el volum 9 de la col·lecció Textos del Centre d'Arts Escèniques de Reus. Un volum que recull els textos de l'espectacle que es va estrenar al Teatre Fortuny de Reus el gener de l'any passat i que es va poder tornar a veure el mes d'octubre. Aquest espectacle, singular des de molts punts de vista, partia de l'encàrrec que va realitzar el CAER a quinze autors de les nostres comarques perquè escrivissin un monòleg teatral al voltant d'un tema: la mort. Uns textos que serien interpretats i dirigits, també, per quinze actors i tres directors del territori, en el marc de la vetlla mortuòria d'un prohoms reusenc. Així, el Teatre Fortuny es va convertir en l'espai que acollia aquesta vetlla: a l'escenari, el difunt i els músics i a les llotges de cadascun dels tres pisos del Teatre, s'hi acomodaven les persones que assistien a aquesta vetlla (els espectadors), que anaven rebent, un darrera l'altre, la visita d'un personatge que els explicava una història sobre el mort. Entre monòleg i monòleg s'hi intercalaven passatges musicals i/o escènics a càrrec d'una orquestra, una soprano i una ballarina. L'espectacle *El Mort*, doncs, va esdevenir un espectacle amb molt d'interès tant pel text com per la peculiar i original posada en escena. El plantejament escènic, el trencament de la separació entre representació i espectador, aconseguia transformar el fet teatral en una experiència intensa i diferent. Un teatre, també, de proximitat que resulta extremadament eficaç i molt plaent al públic.

Però, centrant-nos en l'apartat textual del projecte hem de dir que, *El Mort. 15 monòlegs*, ha estat una oportunitat excepcional de veure una fotografia de conjunt força completa del talent literari i, sobretot, dramàtic, del nostre territori. Una mostra rica i molt diversa ja que els quinze autors que la conformen tenen trets característics molt diferenciats: generacionals, curriculars, estilístics, etc. Més enllà, però, de les diverses biografies i procedències literàries de cadascun d'ells (que naturalment influeixen i condicionen el resultat final) i de la major o

menor capacitat d'adaptació a un gènere tan particular com és el del monòleg (limitacions de veus, ritme dramàtic, etc.), els quinze textos es diferencien, sobretot, en la manera com cada autor ha abordat el tema de l'encàrrec: la mort. La majoria dels quinze monòlegs estan centrats en històries sobre el mort, el finat en qüestió, i la seva trajectòria vital, per bé que la trama, el to i l'estil siguin ben diferents. Però, també n'hi ha hagut alguns que s'han mogut en un terreny menys referencial, més existencial o filosòfic (*Eros/Thanatos*, *Tempus fugit*, etc.) al voltant de la mort, un fet traumàtic i irreversible, que altera i/o trasbalsa l'ordre i el ritme de la nostra existència. Intentant dibuixar un mapa general i descriptiu del que ens ofereix aquest volum podríem començar parlant dels escriptors que han optat per enfrontar-se a l'encàrrec des d'un to lleuger, en alguns casos, fins i tot, de comèdia, com és el cas dels textos de Jordi Agràs, divertit, Josep Anton Baixeras, original i ben resolt, o els de Xavier Amorós i Isabel Olesti, ben lligats i amb un clar aire costumista, documentat i eficaç. També, en to de comicitat, però amb una càrrega de crítica a la hipocresia de la societat i la política, se situen els monòlegs de Francesc Cerrö, incisiu, i de manera més descarada el de Toni Orensanz, clarivident i reivindicatiu i el de Sergi Xirinacs, àgil i enginyós. Altres escriptors, en canvi, s'han inclinat per jugar de manera més clara amb el misteri o amb l'ambigüitat, com per exemple Joaquim Mallafré, amb un gir final sorprenent i calculat, o Rosa Pagès, amb una presència inquietant. I en el costat oposat pel que fa al to i el gènere hi trobem un grup de textos caracteritzats en general per un registre molt més seriós, fins i tot dramàtic. El mort de Jordi Cervera desenterra secrets familiars d'una manera corprenedora i punyent en contra de les convencions socials i el de Magí Sunyer desvetlla records de parella i aporta una reflexió lúcida i ben travada sobre l'amor a partir de la mort. El de Joan Cavallé, en canvi, és un text dur, colpidor, amb una gran força dramàtica, que ens mostra la visió del món, el sentit de la vida i de la mort, des de l'òptica d'un militar. I és precisament, també, la mort d'un més que probable militar, la que desencadena la trama cruent del text de J.P. Vallejo. I finalment en un àmbit més ambigu, Ramon Gomis reflexiona sobre el fet d'estar mort en vida i ens interpel·la sobre la possibilitat de canviar el nostre destí, en un explícit homenatge a Beckett, i Lurdes Malgrat, a través d'una veu femenina, ens parla dels records en un text empeltat d'un delicat alè poètic.

En definitiva, doncs, una iniciativa oportuna que ha permès visibilitzar, amb més claredat que en d'altres ocasions, la força creativa del territori, des de diferents vessants artístiques (actors,

---

directors, músics, dramaturgs...) i posar-los en relació. I des del punt de vista textual *El mort*. *15 monòlegs* esdevé un panorama calidoscòpic, ric, divers i molt interessant, del bon fer dels nostres escriptors i dramaturgs. Tant de bo aquest iniciativa contribueixi a la consolidació i a la normalització de la seva presència, més enllà del monòleg, als nostres escenaris.

JORDI GIRAMÉ

Publicat al diari *El Punt* el 2 de febrer de 2009